

PARLAMENT EUROPEJSKI

2009 - 2014

Komisja Zatrudnienia i Spraw Socjalnych

2011/2052(INI)

25.5.2011

PROJEKT SPRAWOZDANIA

w sprawie europejskiej platformy współpracy w zakresie walki z ubóstwem
i wykluczeniem społecznym
(2011/2052(INI))

Komisja Zatrudnienia i Spraw Socjalnych

Sprawozdawca: Frédéric Daerden

PR_INI

SPIS TREŚCI

	Strona
PROJEKT REZOLUCJI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO	3
UZASADNIENIE	9

PROJEKT REZOLUCJI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

w sprawie europejskiej platformy współpracy w zakresie walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym (2011/2052(INI))

Parlament Europejski,

- uwzględniając Traktat o Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 3 ust. 3, oraz Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 9, 148 i 160 i 168,
- uwzględniając Kartę praw podstawowych Unii Europejskiej, w szczególności jej art. 1, 16, 21, 23, 24, 25, 30, 31 i 34¹,
- uwzględniając decyzję Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1098/2008/WE z dnia 22 października 2008 r. w sprawie Europejskiego Roku Walki z Ubóstwem i Wykluczeniem Społecznym (2010)²,
- uwzględniając konkluzje Rady ds. Zatrudnienia, Polityki Społecznej, Zdrowia i Ochrony Konsumentów z dnia 8 czerwca 2010 r. na temat „Równość i zdrowie we wszystkich obszarach polityki: solidarność w zdrowiu”³,
- uwzględniając wnioski z posiedzenia Rady ds. Zatrudnienia, Polityki Społecznej, Zdrowia i Ochrony Konsumentów (EPSCO) w dniu 7 marca 2011 r.⁴,
- uwzględniając opinię Komitetu Ochrony Socjalnej z dnia 15 lutego 2011 r. pt. „Europejska platforma współpracy w zakresie walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Inicjatywa przewodnia strategii »Europa 2020«”⁵,
- uwzględniając sprawozdanie Komitetu Ochrony Socjalnej z dnia 10 lutego 2011 r. pt. „Ocena społecznego wymiaru strategii »Europa 2020« przeprowadzona przez Komitet Ochrony Socjalnej”⁶,
- uwzględniając opinię Komitetu Ochrony Socjalnej pt. „Solidarność w zdrowiu: zmniejszanie nierówności zdrowotnych w UE”⁷,
- uwzględniając opinię Komitetu Regionów w sprawie europejskiej platformy współpracy w zakresie walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym⁸,

¹ Dz.U. C 303 z 14.12.2007, s. 1.

² Dz.U. L 298 z 7.11.2008, s. 20.

³ Rada UE, komunikat prasowy 10560/10 (Presse 156), 3019. posiedzenie Rady ds. Zatrudnienia, Polityki Społecznej, Zdrowia i Ochrony Konsumentów, Luksemburg, 7-8 czerwca 2010 r.

⁴ Rada UE, komunikat prasowy 7360/11 (presse 52), 3073. posiedzenie Rady ds. Zatrudnienia, Polityki Społecznej, Zdrowia i Ochrony Konsumentów, Bruksela, 7 marca 2011 r.

⁵ Opinia Komitetu Ochrony Socjalnej dla Rady, Rada Unii Europejskiej, 6491/11, SOC 124, 15 lutego 2011 r.

⁶ Sprawozdanie Komitetu Ochrony Socjalnej dla Rady, Rada UE, 6624/11 ADD 1 SOC 135 ECOFIN 76 SAN 30, z dnia 18 lutego 2011 r.

⁷ Opinia Komitetu Ochrony Socjalnej dla Rady, Rada UE, 9960/10, SOC 357 SAN 122, z dnia 20 maja 2011 r.

⁸ CdR 402/2010 wersja ostateczna, <http://toad.cor.europa.eu/corwipdetail.aspx?folderpath=ECOS->

- uwzględniając zalecenie Komisji z dnia 3 października 2008 r. w sprawie aktywnej integracji osób wykluczonych z rynku pracy¹,
- uwzględniając komunikat Komisji Europejskiej pt. „Solidarność w zdrowiu: zmniejszanie nierówności zdrowotnych w UE” (COM(2009)0567),
- uwzględniając komunikat Komisji pt. „Strategia skutecznego wprowadzania w życie Karty praw podstawowych przez Unię Europejską” (COM(2010)0573),
- uwzględniając komunikat Komisji pt. „Europa 2020: Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu” (COM(2010)2020),
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 4 października 2001 r. w sprawie ONZ – Międzynarodowego Dnia Walki z Ubóstwem²,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 9 października 2008 r. w sprawie propagowania integracji społecznej i walki z ubóstwem, w tym ubóstwem dzieci, w Unii Europejskiej³,
- uwzględniając własną rezolucję z dnia 6 maja 2009 r. w sprawie aktywnej integracji osób wykluczonych z rynku pracy⁴,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 16 czerwca 2010 r. w sprawie strategii UE 2020⁵,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 20 maja 2010 r. w sprawie wkładu polityki spójności w osiągnięciu celów lizbońskich i celów „UE 2020”⁶,
- uwzględniając swoją rezolucję legislacyjną z dnia 8 września 2010 r. w sprawie wniosku dotyczącego decyzji Rady w sprawie wytycznych dla polityki zatrudnienia państw członkowskich: Zintegrowane wytyczne dotyczące strategii Europa 2020 – część druga⁷,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 20 października 2010 r. w sprawie kryzysu finansowego, gospodarczego i społecznego: zalecenia dotyczące działań i inicjatyw do podjęcia⁸,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 20 października 2010 r. w sprawie roli dochodu minimalnego w walce z ubóstwem i w promowaniu społeczeństwa integracyjnego w Europie⁹,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 16 lutego 2011 r. w sprawie zielonej księgi Komisji

V/012&id=20923.

¹ Dz.U. L 307 z 18.11.2008, s. 11.

² Dz.U. C 87E z 11.4.2002, s. 253.

³ Dz.U. C 9E z 15.1.2010, s. 11.

⁴ Dz.U. C 212E z 5.8.2010, s. 23.

⁵ Teksty przyjęte, P7_TA(2010)0223.

⁶ Teksty przyjęte, P7_TA(2010)0191.

⁷ Teksty przyjęte, P7_TA(2010)0309.

⁸ Teksty przyjęte, P7_TA(2010)0376.

⁹ Teksty przyjęte, P7_TA(2010)0375.

na rzecz adekwatnych, stabilnych i bezpiecznych systemów emerytalnych w Europie¹,

- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 8 marca 2011 r. w sprawie ubóstwa kobiet w Unii Europejskiej²,
 - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 7 września 2010 r. w sprawie roli kobiet w starzejącym się społeczeństwie³,
 - uwzględniając swoje oświadczenie pisemne z dnia 16 grudnia 2010 r. w sprawie strategii UE na rzecz przeciwdziałania bezdomności⁴,
 - uwzględniając komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego oraz Komitetu Regionów pt. „Europejska platforma współpracy w zakresie walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym: europejskie ramy na rzecz spójności społecznej i terytorialnej (COM(2010) 0758),
 - uwzględniając art. 48 Regulaminu
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji Zatrudnienia i Spraw Socjalnych, a także opinie Komisji Budżetowej, Komisji Kultury i Edukacji oraz Komisji Praw Kobiet i Równouprawnienia (A7-0000/2011),
- A. mając na uwadze, że kryzys i środki oszczędnościowe najsilniej uderzyły w najsłabsze grupy społeczne,
- B. mając na uwadze, że pomimo zobowiązań Unii ubóstwo i wykluczenie społeczne wzrosły między rokiem 2000 a 2008; mając na uwadze, że bez pokonania nierówności i dyskryminacji zjawisk tych nie da się ograniczyć, ani też zapewnić rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu,
- C. mając na uwadze, że celem strategii Europa 2020 jest zmniejszenie o 20 mln liczby osób zagrożonych ubóstwem, na podstawie trzech wskaźników (wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu transferów społecznych, wskaźnik deprivacji materialnej i odsetek osób żyjących w gospodarstwach domowych o bardzo małej intensywności pracy),
- D. mając na uwadze, że ubóstwo zaburza rozwój, zwiększa deficyt budżetów publicznych i zmniejsza europejską konkurencyjność,
- E. mając na uwadze, że ubóstwo jest zjawiskiem wieloaspektowym, które wymaga zintegrowanego reagowania, uwzględniającego etapy życia oraz wielowymiarowe potrzeby osób, a także opartego na gwarancji dostępu do praw, zasobów i usług,
- F. mając na uwadze, że samo tylko zatrudnienie nie wystarczy, by pomóc ludziom wyjść z ubóstwa, i że w ostatnich latach bardziej uznawany jest problem ubóstwa pracowników,

¹ Teksty przyjęte, P7_TA(2011)0058.

² Teksty przyjęte, P7_TA(2011)0086.

³ Teksty przyjęte, P7_TA(2010)0306.

⁴ Teksty przyjęte, P7_TA(2010)0499.

- G. mając na uwadze, że próg ubóstwa na poziomie 60% krajowej mediany dochodu jest przydatnym i koniecznym wskaźnikiem, jednak koncepcja „koszyka podstawowych towarów i usług” w równym stopniu ukazuje potrzeby w zakresie polityki publicznej,
- H. mając na uwadze, że ochrona socjalna – w tym systemy dochodu minimalnego – odgrywa kluczową rolę stabilizatora ekonomicznego ograniczającego wpływ kryzysów, a także przy redystrybucji dochodów w ciągu całego życia, zabezpieczając przed ryzykiem społecznym i zapobiegając ubóstwu,
- I. mając na uwadze, że zdrowie i oczekiwana długość życia są powiązane ze środowiskiem społecznym i z ubóstwem dzieci oraz że utrzymują się znaczne rozbieżności w dziedzinie opieki zdrowotnej między osobami bogatymi a ubogimi, a w niektórych obszarach nadal się pogłębiają,
- J. mając na uwadze, że osoby starsze, w szczególności kobiety, są bardziej niż ogół ludności narażone na ryzyko ubóstwa z uwagi na spadek dochodów w okresie emerytalnym, a także inne czynniki, takie jak zależność fizyczna; mając na uwadze, że zerwanie międzypokoleniowych więzi społecznych jest istotnym problemem naszych społeczeństw,
- K. mając na uwadze, że kobiety są bardziej zagrożone ubóstwem ze względu na różne czynniki, takie jak utrzymujące się różnice płac między płciami, wynikające z tego różnice w wysokości emerytur, dyskryminacja przy zatrudnieniu,
- L. mając na uwadze, że ubóstwem zagrożonych jest 20% dzieci, zaś w przypadku ogółu ludności Europy analogiczny odsetek wynosi 17%,
- M. mając na uwadze, że bezrobocie ludzi młodych, które już wcześniej było wyższe niż w innych grupach wiekowych, znacznie wzrosło w UE od czasu kryzysu,
- N. mając na uwadze, że kryzys gospodarczy ostro dotknął imigrantów,
- O. mając na uwadze, że odsetek ubóstwa osób niepełnosprawnych jest o 70% wyższy od średniej,
- P. mając na uwadze, że znaczna część europejskich Romów jest marginalizowana i żyje w opłakanych warunkach społeczno-ekonomicznych,

Metody platformy

1. wzywa Komisję do angażowania społeczeństwa obywatelskiego na poziomie krajowym i europejskim oraz do instytucjonalizacji spotkań osób dotkniętych ubóstwem na forum dorocznej konferencji w sprawie ubóstwa;
2. apeluje o krytyczne i regularne monitorowanie postępów państw członkowskich w realizacji celu ograniczenia ubóstwa oraz o przełożenie tego celu na cele cząstkowe przez państwa członkowskie;
3. domaga się, aby Komisja wyraźnie przyjmowała odpowiedzialność prawną w przypadku niestosowania horyzontalnej klauzuli społecznej oraz aby sprecyzowała rolę platformy w ocenie wdrożenia tej klauzuli;

4. wzywa Komisji do określenia linii budżetowych związanych z platformą;
5. apeluje o wzmocnienie metody otwartej koordynacji prawidłowe jej stosowanie w obszarach dotyczących ubóstwa, w szczególności za pośrednictwem ocenianych wspólnie krajowych strategii integracji społecznej;
6. wzywa Komisję, aby określiła wspólne zasady definiowania „koszyka podstawowych towarów i usług” powszechnie dostępnych;

Ewentualne rozwiązania

7. wnioskuję o harmonogram realizacji zalecania Komisji z 2008 r. w sprawie strategii na rzecz aktywnej integracji;
8. popiera tworzenie miejsc pracy wysokiej jakości dzięki szkoleniom zawodowym oraz programom zindywidualizowanej pomocy w poszukiwaniu pracy, w szczególności dla grup w niekorzystnej sytuacji społecznej;
9. apeluje o równość praw i ochrony socjalnej dla wszystkich pracowników w każdym państwie członkowskim;
10. zaleca państwom członkowskim wprowadzanie lub pogłębianie środków mających na celu pomoc osobom niepełnosprawnym w podejmowaniu pracy w przedsiębiorstwach i usługach publicznych, w celu zachęcenia do integracji;
11. uznaje, że konieczna jest ocena wpływu funduszy europejskich na cel, jakim jest ograniczenie ubóstwa, nawet jeśli nie jest to podstawowy cel tych funduszy; za priorytetowe uważa projekty łączące w sobie cele i strategie w zakresie zatrudnienia, a także w zakresie aktywnej integracji;
12. apeluje do państw członkowskich o przedstawienie krajowych programów reformy zgodnie z celem platformy oraz zwraca się do Komisji, aby nie ograniczała ich potencjału inwestycyjnego i wydatków socjalnych w ramach zarządzania gospodarczego, zważywszy, że zmniejszenie ubóstwa wymaga inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu, jak stwierdzono w strategii UE 2020;
13. wzywa Komisję do rozpoczęcia prac nad horyzontalną dyrektywą antydyskryminacyjną, w dążeniu do wykorzenienia dyskryminacji;
14. z zadowoleniem przyjmuje wyrażaną przez Komisję wolę sprecyzowania ram prawnych dotyczących przedsiębiorstw gospodarki społecznej, aby w niezakłóconych warunkach wносиły one wkład w ograniczenie ubóstwa;
15. zaleca, aby prowadzono proaktywną politykę mieszkaniową w celu zapewnienia powszechnego dostępu do mieszkań w przystępnej cenie, a także politykę energetyczną, poprawiając wykorzystanie energii odnawialnej i efektywność energetyczną;
16. apeluje, aby angażować Romów we wszystkie strategie polityczne Unii lub państw członkowskich mające na celu ich integrację społeczną;

17. wzywa, aby walka z ubóstwem dzieci koncentrowała się na zapobieganiu, poprzez zapewnienie dostępu do usług przeznaczonych dla młodszych dzieci dzięki odpowiedniemu pokryciu terytoriów siecią tych usług;
18. pragnie, aby Komisja rozpoczęła prace nad dyrektywą ramową w sprawie dochodu minimalnego, umożliwiającą zapobieganie ubóstwu i zapewnienie podstawy do godnego życia i do postępów w zakresie poszukiwania pracy lub możliwości kształcenia, z uwzględnieniem różnych praktyk, konwencji zbiorowych lub prawodawstwa w poszczególnych państwach członkowskich;
19. uważa, że we wszystkich państwach członkowskich należy rozwijać systemy opieki nad osobami starszymi, aby zapobiegać wykluczeniu tych osób i ich popadaniu w ubóstwo;
20. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, a także rządów i parlamentom państw członkowskich.

UZASADNIENIE

Unia Europejska należy wprawdzie do najbogatszych regionów świata, jednak ubóstwem zagrożonych jest 80 mln jej mieszkańców, w tym 20 mln dzieci i 8% ludności czynnej zawodowo.

Sytuacja ta jest sprzeczna z europejskimi wartościami sprawiedliwości i solidarności, zapisanymi w traktatach.

Ubóstwo i wykluczenie społeczne wzrosły jednak w ostatnich latach pomimo zobowiązań Unii do ich ograniczenia.

Kryzys z 2008 r. i jego konsekwencje jeszcze zaakcentowały problem, stawiając pod presją najsłabsze grupy społeczne.

Wprawdzie walka z ubóstwem i wykluczeniem społecznym zasadniczo podlega kompetencji rządów państw członkowskich, jednak Unia może odegrać istotną rolę w zakresie uwrażliwiania, koordynacji i finansowania.

Aby zapewnić zrównoważony rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu, należy przede wszystkim umieścić najsłabsze grupy społeczne w sercu projektu europejskiego, gdyż ograniczenie ubóstwa stanowi siłę napędową przyszłego rozwoju.

Parlament Europejski i Rada ogłosiły rok 2010 Europejskim Rokiem Walki z Ubóstwem i Wykluczeniem Społecznym, aby – przy okazji rozpoczęcia realizacji strategii lizbońskiej – potwierdzić i umocnić pierwotne zaangażowanie polityczne Unii Europejskiej w podjęcie działań, które „w zdecydowany sposób przyczyniłyby się do wyeliminowania problemu ubóstwa”.

W tymże roku Parlament Europejski w szczególności przyjął sprawozdanie w sprawie roli dochodu minimalnego w walce z ubóstwem i w promowaniu społeczeństwa integracyjnego w Europie.

Poza tym Komisja Europejska ze swej strony opublikowała w dniu 16 grudnia 2010 r. komunikat pt. „Europejska platforma współpracy w zakresie walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym: europejskie ramy na rzecz spójności społecznej i terytorialnej”.

Chodzi o jedną z 7 inicjatyw przewodnich strategii Europa 2020. Platforma ta ma proponować państwom członkowskim „ramy działania”, obejmujące zróżnicowane podejście zmierzające do realizacji celów liczbowych określonych w strategii 2020, czyli zmniejszenia do 2020 r. liczby osób w niestabilnej sytuacji materialnej o 20 mln.

Wpisując się w strategię inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu, platforma ma w szczególności wspierać innowacyjność i eksperymentalne działania społeczne, ograniczenie ubóstwa w różnych postaciach, w jakich może się ono przejawiać na przestrzeni całego życia, optymalizację funduszy europejskich, poprawę skuteczności ochrony socjalnej.

W najbliższych miesiącach państwa członkowskie muszą przedstawić Komisji Europejskiej krajowe programy reform, uwzględniając w nich sposób, w jaki zamierzają walczyć z wykluczeniem społecznym i ubóstwem. Będą zdawać sprawę ze swoich inicjatyw w ramach sprawozdań krajowych dotyczących strategii Europa 2020.

Jako zjawisko wieloczynnikowe ubóstwo wymaga zintegrowanego reagowania, obejmującego różne szczeble władzy publicznej, od szczebla europejskiego po lokalny, w partnerstwie z podmiotami działającymi w terenie.

Myśl ta przyświecała przy pracy nad niniejszym sprawozdaniem, w które istotny wkład wniosły zainteresowane podmioty, w szczególności w odniesieniu do sformułowanych w nim propozycji dotyczących wykorzenienia plagi, jaką stanowi ubóstwo i wykluczenie społeczne.